

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

G.G. Dijksterhuis-Raggers
BEL/GRN

Telefoonnummer +31235145197
DIJKSTERHUIS@Noord-Holland.nl

1 | 3

Betreft: Motie bescherming bedreigde diersoorten M149-2020

Verzenddatum

- 1 JUNI 2021

Geachte leden,

Kenmerk

1637235/1637241

Graag informeren wij u over onze conclusies ten aanzien van ons beleid en beleidsregels in relatie tot de vernieuwde Rode Lijst Zoogdieren, zoals u ons heeft gevraagd in Motie 149-2020.

Uw kenmerk

Inleiding

Op 3 november 2020 is door de nu demissionair minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) de nieuwe Rode Lijst Zoogdieren gepubliceerd in de Staatscourant. Op deze lijst zijn nieuwe zoogdieren toegevoegd; de wezel, de veldspitsmuis, de laatvlieger én de haas en het konijn. Haas en konijn zijn opgenomen in de laagste bedreigingscategorie "Gevoelig". Aan dit besluit ligt het "Basisrapport Rode Lijst Zoogdieren 2020" van de Zoogdierenvereniging ten grondslag, een onafhankelijk wetenschappelijk advies.

Naar aanleiding van de publicatie herziene Rode lijst van bedreigde Nederlandse dieren is in Motie 149-2020 d.d. 9 november 2020 aan ons gevraagd om de rapportage van de Zoogdierenvereniging te beoordelen voor Noord-Holland en zo spoedig mogelijk ons beleid en regelgeving aan te passen.

Beleid en regelgeving

Ten eerste geldt op basis van de Wet natuurbescherming dat het Rijk bevoegd gezag is voor de landelijke vrijstellingen die ruimte bieden voor jacht, beheer en schadebestrijding. De haas en het konijn staan op de lijst van de vijf bejaagbare wildsoorten en daarnaast is het konijn een van de zes landelijke schadesoorten waarop schadebestrijding jaarrond is toegestaan. De minister van LNV laat momenteel onderzoek doen of het blijven toestaan van de jacht de instandhouding van hazen en konijnen nadelig beïnvloedt en of hier regionaal verschillen in zijn. Het Rijk heeft een resultaatsverplichting om maatregelen te treffen om de staat van instandhouding van soorten te behouden of te bereiken.

De provincie is op basis van de Wet natuurbescherming verplicht tot actieve en passieve soortenbescherming. Actieve soortenbescherming

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

betreft het nemen van maatregelen om soorten en hun leefgebieden te beschermen en versterken. Het betreft een inspanningsverplichting en daartoe bestaan veel instrumenten. De wettelijk verplichte instrumenten – de aanwijzing en instandhouding van het Natuurnetwerk Nederland en de vaststelling van beheerplannen voor Natura 2000, kortom het gebieden beleid – zijn vormen van actieve soortenbescherming waarmee wij grotendeels al aan onze inspanningsverplichting voldoen. In het Masterplan Biodiversiteit hebben we aangegeven ook actief soorten te willen beschermen buiten de natuurgebieden, ter bevordering van de biodiversiteit in de hele provincie. De definitieve aanpak hiervan wordt nader uitgewerkt in overleg met soortenorganisaties zoals bijvoorbeeld de Zoogdierverseniging. De laatste versies van de Rode Lijsten (dus ook de Rode Lijst Zoogdieren) en actuele gegevens over de populaties van deze bijzondere soorten, worden in deze aanpak betrokken.

Actieve soortenbescherming is een aanvulling op de passieve soortenbescherming waarbij activiteiten verboden worden die schadelijk zijn voor de soorten. In dit kader kunnen provinciale vrijstellingen worden gegeven of ontheffingen en vergunningen verleend worden. Deze hebben ook betrekking op de haas en het konijn.

In de Omgevingsverordening 2020 is sprake van een provinciale vrijstelling voor haas en konijn bij ruimtelijke inrichting en bestendig beheer. Hiermee wordt het mogelijk gemaakt om voor deze activiteiten konijnen en hazen te bejagen. De in de Wet natuurbescherming vastgelegde zorgplicht van de initiatiefnemer geldt hierin altijd. Op grond van deze bepaling moeten schadelijke handelingen in beginsel achterwege worden gelaten dan wel moeten maatregelen worden genomen om schadelijke gevolgen (zoveel mogelijk) te voorkomen. In het Basisrapport over de nieuwe Rode Lijst (Rode Lijst Zoogdieren 2020) van de Zoogdierverseniging is aangegeven wat de achteruitgang van haas en konijn heeft veroorzaakt. Bij konijnen wordt de achteruitgang verklaard door ziektes, stikstofneerslag (verruiging van het leefgebied in de duinen), predatie van roofdieren en een verdere inkrimping van kleine populaties konijnen die zichzelf niet meer kunnen herstellen. Bij hazen wordt de achteruitgang voornamelijk veroorzaakt door de grootschalige gemechaniseerde landbouw en daarmee de inrichting van het landelijk gebied (perceelranden, houtwallen en bosjes als slaap- en rustplek verdwijnen). De impact van ruimtelijke ingrepen op de dierpopulaties wordt niet genoemd in het basisrapport en lijkt (kijkend naar de schaal en de aard van de ingrepen) ook niet een belangrijke rol te spelen. We vinden dan ook geen onderbouwing om de verordening aan te passen.

Ontheffingen (door ons gemandateerd aan de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord) kunnen worden verleend met betrekking tot het doden of vangen van konijnen en hazen wanneer er sprake is van overlast, schade of andere aangetaste belangen uit de Wet natuurbescherming. Hierbij wordt getoetst volgens de kaders van de Wet natuurbescherming die nader zijn uitgewerkt in de Beleidsregel natuurbescherming Noord-Holland. Deze betreffen: is er sprake van een belang wat in het geding is; is er sprake van een effect op de staat van instandhouding van de soorten, en zijn er minder schadelijke alternatieven mogelijk. De toetsing wordt gedaan bij alle soorten, ongeacht of ze wel of niet op de Rode Lijst staan. Dit soort ontheffingen worden zowel voor konijnen als hazen op kleine schaal en perceelsgebonden voor specifieke lokale situaties afgegeven wanneer de reeds beschikbare generieke manieren (jacht, landelijke en provinciale vrijstelling) niet kunnen worden

toegepast in de betreffende specifieke situatie. Zo kan de landelijke vrijstelling voor konijn niet worden gebruikt op begraafplaatsen, maar dit kunnen wel locaties zijn waar konijnen overlast veroorzaken. Ontheffing kan dan worden verleend. Omdat bij de verleende ontheffingen ook altijd de staat van instandhouding van de soort betrokken wordt, hoeft de beleidsregel niet aangepast te worden.

Conclusie

Uit de onderbouwing van de nieuwe Rode Lijst Zoogdieren blijkt dat de regelgeving zoals wij die nu toepassen bij vrijstellingen en ontheffingen geen verband heeft met de geconstateerde achteruitgang van hazen en konijnen. Er is dan ook geen aanleiding om dit beleid en regelgeving aan te passen.

Er zijn geen aanwijzingen dat ruimtelijke ingrepen een oorzaak zijn voor de achteruitgang van de soorten.

Ontheffingen die de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord verleent zijn altijd perceelsgebonden en worden getoetst aan de criteria van de Wet natuurbescherming. Ook hiervoor is dus geen aanpassing voor beleid nodig.

Het vormgeven van beleid voor soorten ten behoeve van de biodiversiteit in de provincie doen wij onder meer op basis van de rode lijsten en in nauw overleg met de soorten- en natuurorganisaties waaronder de Zoogdierenvereniging en betrekken daarin ook de actualiteiten in Rijksbeleid en onderzoek.

Wij stellen daarom voor de Motie 149-2020 als afgedaan te beschouwen.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

R.M. Bergkamp

voorzitter

A.Th.H. van Dijk